

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

मुक्तस्वाध्यायपीठम्

शैक्षिकविकासकेन्द्रम्, राजीवगान्धीपरिसरः, शृङ्गेरी

आचार्यः / ACHARYA (M.A.)

फलितज्योतिषम्

आचार्यप्रथमवर्षम् (फलितज्योतिषम्)

कक्ष्या	सत्रार्थम्	पाठ्यप्रकारः	पाठ्यक्रमविवरणम्	शिक्षाङ्काः (Credits)
आचार्यप्रथमवर्षम्	प्रथमम्	DSCC 16	पञ्चाङ्गानां पर्यालोचनम्, जातकचक्रनिर्माणविधिः, वर्षप्रवेशसाधनम्, ग्रहमैत्र्यादिविचारः, रश्मिसाधनम्, प्राणपदलगादिसाधनम्, वर्गादिसाधनं च) आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितं भारतीयकुण्डलीविज्ञानम् (खण्डः - 1,2,3,4,5)	4
		DSCC 17	ज्योतिषशास्त्रीयं कालस्वरूपम्, अहर्गणसाधनं मध्यमग्रहसाधनं च, ग्रहगतिविमर्शः, ज्योत्क्रमज्यादिसाधनम्, मन्दफलशीघ्रफलभुजान्तर- क्रान्तिसाधनम्, पञ्चाङ्गसाधनं च मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितः सूर्यसिद्धान्तः (खण्डः -1,2,3)	4

(अनुवर्तते)

	DSCC 18	(ग्रहराशिविचारः, ग्रहावस्थाः, कारकविचारः, आधानादिविचारः, सभङ्गारिष्टविचारः)	4
		मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशिता सारावली (खण्डः -1,2,3)	
	DSCC 19	दैवज्ञलक्षणम्, बृहत्संहितान्तर्गतः ग्रहचारविचारः आधारग्रन्थः - 1. मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशिता स्वाध्यायसामग्री FJA-I- 04 (खण्डः -1,2,3)	4
	~~AEEC 6~~ AEEC-4	विविधशास्त्रप्रमेयपरिचयः (विविधानां भारतीयशास्त्राणां परिचयः)	4
	ECA 1	पाठ्येतर-गतिविधयः , नाटकम् (नाटके भागग्रहणम्/ विश्लेषणम्/ संस्कृते लघुचलच्चित्रनिर्माणम्) , स्फूर्तिस्पर्धा (क्विज) , संस्कृतकार्यक्रमाणाम् आयोजने/प्रबन्धने/प्रचारे सक्रियसहयोगः इत्यादिः	2
	प्रथमसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः		22
द्वितीय म्	DSCC 20	सामुद्रिकशास्त्रदृशा फलविचारः (नखशिखविवेचनम्, सामुद्रिकशास्त्रदृष्ट्या	4

		<p>मृगादिपुरुषाणां पद्मिन्यादिस्त्रीणां च लक्षणानि, सामुद्रिकाः राजयोगाः, हस्तरेखाणां परिचयः तत्फलानि, विविधाः सामुद्रिकयोगाः)</p> <p>आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशिता स्वाध्यायसामग्री FJA-I-03 सामुद्रिकरहस्यम् (खण्डः -3,4)</p>	
	DSCC 21	<p>त्रिप्रश्नाधिकारः, सूर्यचन्द्रग्रहणाधिकारः च आधारग्रन्थः - सूर्यसिद्धान्तः</p>	4
	DSCC 22	<p>प्रश्नशास्त्रे सर्वप्रश्नविचारणा, पथिकगमनागमनादि- प्रश्नविचारः, विवाहप्रश्नविचारः, गर्भक्षेमप्रश्नविचारः, जय- पराजयादिप्रश्नविचारः</p> <p>आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितं प्रश्नभूषणम् (खण्डः - 1,2,3,4)</p>	4
	DSCC 23	<p>बृहत्संहितान्तर्गतः अगस्त्यचारतः आरभ्य ग्रहवर्षफल- ग्रहशृङ्गाटकादिविचारपर्यन्तम्, वृष्टिविचारः, कुसुमलताद्वारभ्य प्रतिसूर्यलक्षणपर्यन्तम् प्रकृतिवैचित्र्यवर्णनम्</p> <p>आधारग्रन्थः -</p>	4

		मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशिता बृहत्संहिता (खण्डः - 4,5,6)	
	~~AEEC-4~~ AEEC-5	१. विविधशास्त्रप्रमाणविचार : २. शब्दशक्तिविचारः, शब्दार्थविचारः ३. शास्त्रपारिभाषिकपदपरि चयः ४. पद्य/गद्यरचनाकौशलम्	6
	INTERNSH IP 4	मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमते प्रशिक्षणात्मके / सेवात्मके कार्यक्रमे भागग्रहणम्	6
द्वितीयसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः			28
आचार्यप्रथमवर्षस्य सत्रार्थयोः सम्पूर्णाशिक्षाङ्कयोगः			50
आचार्यप्रथमवर्षान्ते निष्क्रमणसमये प्राप्तव्योपाधिः	स्नातकोत्तरदक्षता (PG Diploma)		

आचार्यद्वितीयवर्षम्

कक्ष्या	सत्रार्थम्	पाठ्यप्रकारः	पाठ्यक्रमविवरणम्	शिक्षाङ्काः (Credits)
आचार्यद्वितीयवर्षम्	तृतीयम्	DSCC 24	ग्रहगुणस्वरूपवर्णनम्, राशिस्वरूपवर्णनम्, षोडशवर्गनिरूपणम्, वर्गविवेचनाध्यायः, भावविचारः, भावेश- धूमाद्यप्रकाशक- ग्रहफलविचारः, ग्रहबलसाधनं च आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितं बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम् (खण्डः - 1,2,3)	4
		DSCC 25	ग्रहणपरिलेखनिर्माणम्, नक्षत्रग्रहयोः युतिज्ञानम्, उदयास्तविचारः, चन्द्रशृङ्गोन्नतिसाधनम् आधारग्रन्थः - सूर्यसिद्धान्तः	4
		DSCC 26	गृहारम्भे चिन्तनीयविषयाः, दिक्साधनात् लग्नादिविचारपर्यन्तम्, गृहप्रवेशविचारः, दकार्गलनिरूपणम्, कूपादिखननविधिः, वृक्षायुर्वेदः,	4

			देवमन्दिरादिनिर्माणं प्रतिष्ठा च आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशिता स्वाध्यायसामग्री बृहद्वास्तुमाला (खण्डः - 1,2,3,4)	
		DSCC 27	जैमिनिदृष्ट्या राशिदृष्टिविचारः, चरस्थिरकारकविचारः, चरदशानिरूपणम्, आत्मकारकांशकुण्डलीफल म्, पद-उपपदविचारः, आयुर्दायनिरूपणम्, पित्रादीनाम् अरिष्टचिन्तनम्, जैमिनीयदशाविचारः । आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितं जैमिनिसूत्रम् (खण्डः -1,2,3)	4
		AECC 6	पाण्डुलिपिविज्ञानम्	4
		ECA 2	पाठ्येतर-गतिविधयः , नाटकम् (नाटके भागग्रहणम्/ विश्लेषणम्/ संस्कृते लघुचलच्चित्रनिर्माणम्) , स्फूर्तिस्पर्धा (क्विज) , संस्कृतकार्यक्रमाणाम् आयोजने/प्रबन्धने/प्रचारे	2

			सक्रियसहयोगः इत्यादिः	
			तृतीयसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः	22
		DSCC 28	विविधाः राजयोगाः, आयुर्दायसाधनम्, विविधदशाविचारः, सुदर्शनचक्रनिर्माणं फलनिरूपणं च, पञ्चमहापुरुषयोगफलविवेचन म्, पुरुषलक्षणविवेचनम्, नष्टजातकादिप्रश्नविचारः आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितं बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम् (खण्डः - 4,5,6)	4
चतुर्थम्		DSCC 29	पातानयनविधिः, भूगोलवर्णनम्, ज्योतिषोपनिषद्, कालमाननिरूपणम् । आधारग्रन्थः - सूर्यसिद्धान्तः	4
		DSCC 30	स्वरशास्त्रनिरूपणम्, नैसर्गिकस्वरचक्राणि, तात्कालिकस्वरचक्राणि, स्वरचक्राधारेण फलचिन्तनम्, हंसचारविचारः, सर्वतोभद्रचक्रम् । त्रिपताकीचक्राधारेण अरिष्टनिर्णयः	4

			अरिष्टकालनिरूपणं अर्धयामेशविचारः दण्डेशविचारः त्रिपताकीचक्रनिरूपणम् आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशिता स्वाध्यायसामग्री - 1. नरपतिजयचर्या (खण्डः -1,2) 2. पञ्चस्वराः (खण्डः -1)	
		Dissertation	ज्योतिषशास्त्रसम्बद्धः अभीष्टविषयकः लघुशोधप्रबन्धः	6
		ECA 3	पाठ्येतर-गतिविधयः , नाटकम् (नाटके भागग्रहणम्/ विश्लेषणम्/ संस्कृते लघुचलच्चित्रनिर्माणम्) , स्फूर्तिस्पर्धा (क्विज) , संस्कृतकार्यक्रमाणाम् आयोजने/प्रबन्धने/प्रचारे सक्रियसहयोगः इत्यादिः	2
			चतुर्थसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः	20
			आचार्यद्वितीयवर्षस्य सत्रार्थयोः सम्पूर्णाशिक्षाङ्कयोगः	42
आचार्यद्वितीयवर्षान्ते निष्क्रमणसमये प्राप्तव्योपाधिः		आचार्यः (स्नातकोत्तरोपाधिः)		

आचार्यकक्षयायाः पाठ्यक्रमविवरणम् ।

अध्यापकानां नामानि

१. डा. सुरभिः कृष्ण . डि .
२. डॉ. उमाकान्त तिवारी
३. डॉ. कृष्ण कुमार द्विवेदी
- ४.

हस्ताक्षरम्

सुरभिः कृष्ण . डि .

उमाकान्त तिवारी

कृष्ण कुमार द्विवेदी

कृष्ण कुमार द्विवेदी